

MOSTRA DE SEQÜÈNCIA DIDÀCTICA 2

Títol de la unitat de programació: El comte de Montecristo	Etapa: ESO
	Nivell: 3r/4t
	Trimestre:
Introducció i justificació:	
<p>Des de l'àrea de llengua i literatura es poden posar en funcionament una gran varietat de formats de seqüències didàctiques. El treball al voltant d'una lectura n'és una d'elles i s'adequa de forma magnífica a un currículum centrat en el desenvolupament de les competències per múltiples raons:</p> <p>a) Integra de manera necessària els continguts relatius al saber, els del saber fer i els del saber ser i estar.</p> <p>b) Ens ofereix una manera de treballar els continguts sobre la llengua i la literatura perfectament contextualitzats i identificables per als aprenents.</p> <p>c) Ens obliga a treballar de forma transversal i multidisciplinària ja que, per exemple, per entendre el principi de <i>El comte de Montecristo</i>, cal una petita informació històrica, després ens obliga a entendre-hi de geografia i així van activant-se infinits continguts.</p> <p>d) Afavoreix sense cap mena de dubte el treball autònom centrat en els alumnes i els obliga a ser gestors de la seva pròpia interpretació i dels seus aprenentatges.</p> <p>e) Implica que tant la comprensió com la redacció de textos tinguin un sentit més enllà del simple acte acadèmic.</p> <p>Podríem continuar amb aquesta justificació, però és evident que qualsevol docent entén la importància d'incorporar a la seva programació d'aula lectures extensives de la qualitat de la que presentem en aquest volum, i no només com a activitats de farciment sinó amb un pes important en el desenvolupament dels aprenentatges i en l'avaluació dels progressos de l'alumnat. Ja no es tracta simplement de comprovar si s'ha llegit la novel·la, activitat que creiem que fa temps ha desaparegut de les nostres aules, sinó d'acompanyar els alumnes en la seva lectura, tot fomentant la interpretació i la recreació de textos.</p> <p>La seqüència didàctica que presentem ha de ser necessàriament oberta ja que l'adaptació que Antoni Garcia Llorca ha elaborat de <i>El comte de Montecristo</i> pot ser llegida en qualsevol nivell de l'educació secundària, tant l'obligatòria com la postobligatòria. Ens limitarem, per tant, a donar algunes indicacions que puguin ajudar el professorat a concretar la seva programació d'aula.</p> <p>De totes maneres, com a recomanació general, creiem que una bona manera de plantejar aquesta lectura és en tres parts, ajustant-se a les tres parts de l'adaptació. Es proposen activitats prèvies, una discussió organitzada després de la lectura de cada part i unes activitats finals que es poden fer en grup o individualment. Atenent a aquesta lògica, perfectament adaptable a d'altres pensaments, desenvoluparem la següent exposició.</p>	
Àrea principal i àrees relacionades: Llengua catalana i literatura (principal) Ciències Socials	Sessions: 10- 12 sessions més la lectura a casa

Tecnologies	
Objectius didàctics <i>Al final d'aquesta seqüència, l'alumnat haurà de ser més competent en la capacitat de:</i>	Competències bàsiques
a) comunicar-se de forma oral, escrita i audiovisual en les llengua amb què es desenvolupi la seqüència didàctica, especialment en la comprensió dels textos literaris i de les seves particularitats, en l'expressió oral d'opinions argumentades i en l'expressió escrita i audiovisual de textos de diferents tipologies.	Comunicativa lingüística i audiovisual
b) utilitzar de manera autònoma i crítica dels textos literaris i de les tecnologies de la informació per elaborar textos i presentacions on es mostri la seva opinió raonada d'una obra literària i d'uns temes transversals.	Artística i cultural Autonomia i iniciativa personal Tractament de la Inf.
c) interaccionar, expressar-se i comprendre oralment, per escrit o audiovisualment, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, adoptant una actitud respectuosa i de cooperació	Comunicativa lingüística i audiovisual Social i Ciutadana
d) comprendre textos literaris utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, tot valorant el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.	Comunicativa lingüística i audiovisual Artística i cultural
e) tractar i difondre la informació amb les noves tecnologies, així com emprar alguns d'aquests recursos de forma creativa i artística: Internet, Presentacions de diapositives, vídeo, cinema...	Tractament de la Informació i Competència Digital
f) pilotar el seu propi procés de comprensió d'un text literari i, de forma complementària, la seva capacitat d'aprendre a aprendre	Aprendre a aprendre
g) organitzar el seu treball individual dins de la coordinació d'un treball en grup	Aprendre a aprendre
h) comprendre la importància dels valors que regeixen la nostra societat, especialment el de la justícia, un dels eixos fonamentals de l'obra treballada.	Social i Ciutadana
Continguts	
Dimensió comunicativa: <ul style="list-style-type: none"> - Participació en les interaccions orals, escrites i audiovisuals que són necessàries per a l'organització i gestió de les tasques acadèmiques, per a la recerca i exposició d'informació, per als intercanvis d'opinió i l'exposició de les conclusions i dels aprenentatges. - Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels coneixements i de les idees, i per a la regulació dels processos de comprensió i expressió propis de tot procés d'aprenentatge i tant en activitats individuals com en les del treball cooperatiu. - Actitud de cooperació i respecte crític envers les diferències d'opinió en les situacions de treball compartit. - Cerca d'informació i hàbits de consulta per comprendre i ampliar el contingut dels 	

- missatges, utilitzant estratègies prèvies a la cerca i amb recurs a fonts diverses: 1) escrites: introducció al llibre de lectura; 2) cercadors a Internet.
- Contrastació dels continguts de textos analitzats amb els coneixements propis, abans i després de la lectura.
 - Composició de textos orals, escrits (en suport paper o digital) i audiovisuals propis de l'àmbit acadèmic, especialment: expositius de fets, explicatius d'idees i conceptes i argumentatius.
 - Lectura en veu alta amb dicció, entonació i ritme adequats a la situació comunicativa i la seva funció, amb la possibilitat d'usar els recursos de les TIC (enregistrament de veu).
 - Creació i utilització d'esquemes com a suport en les exposicions orals.
 - Procediment de textualització i revisió per aconseguir coherència dels continguts de textos orals, escrits i audiovisuals.
 - Ús de tècniques de tractament textual amb les TIC: processadors de text, diccionaris electrònics, correctors.
 - Ús d'estratègies per a la correcció lingüística i revisió gramatical dels textos mitjançant l'ús i la consulta de diccionaris, eines informàtiques de revisió del text, compendis gramaticals i reculls de normes ortogràfiques.

Dimensió estètica i literària:

- Lectura autònoma o guiada, en funció del context, d'una obra de la literatura clàssica adequada a l'edat, tot partint dels coneixements previs del lector.
- Coneixement d'una obra d'un autor de literatura universal molt significatiu a partir d'una adaptació. Relació amb el cinema.
- Reflexió sobre els elements que fan que una obra sigui considerada clàssica. i sobre l'actualitat dels temes de les obres que han mantingut la seva vigència a través del temps.
- Ús d'estratègies i tècniques que ajudin a analitzar i interpretar el text literari abans, durant i després de la lectura.
- Lectura comentada i dramatitzada de diàlegs literaris, tot reconeixent els aspectes formals del text dramàtic, sobretot l'estructura.
- Creació de textos literaris amb tècniques de foment de la creativitat i de simulació, versionat o elaboració a partir de la reflexió i l'anàlisi de textos models, utilitzant alguns aprenentatges adquirits a les lectures.
- Desenvolupament progressiu de l'autonomia lectora i de la consideració de la lectura com a font de coneixement d'altres persones, èpoques i cultures.

Dimensió plurilingüe i intercultural:

Activitats de la seqüència

Fases	Activitat	Organització aula	Recursos materials	Temps	Indicadors d'avaluació
C1	Discussió inicial (Guia lectura)	ind/gran grup	qüestionari	1 h.	
Activitats dirigides al desenvolupament de la comprensió lectora					
C2	Discussió primera part (Guia lectura)	Primer indiv. Escrit, Després gran grup	qüestionari	1 h.	
C3	Discussió segona part (Guia lectura)		qüestionari	1 h.	
D4	Discussió final (A-10)		qüestionari	1.h	

Activitats dirigides al desenvolupament de la competència literària					
D5	La relació del temps amb l'acció (A-1)	Recomanem grups de treball de dues, tres persones	Activitats del llibre de lectura	2 h.	
D6	Interpretació d'una cronologia (A-2)				
D7...	La llei del talió (A-3)				
D8	Els espais de l'acció (A-4)				
D9	Fets inversemblants (A-5)				
Activitats dirigides al desenvolupament de l'expressió					
R10	Activitat d'expressió escrita (una d'entre les 6, 7, 8 o 9)	individual	Llibre lectura Processador de textos	1 h	
R 11	Lectura dramatitzada	Petits grups	Llibre de lectura Recursos TIC	3 h.	
R 12	La caricatura (A-13)	individual	Làmina		
R 13	Activitats de cinema (A-14 a o b)	Petits grups	Llibre de lectura Reproductor DVD		
Orientacions per al desenvolupament					

Per tal de facilitar la tasca al professorat, hem presentat un ventall prou ampli d'activitats que li puguin servir per donar resposta als aprenents que realitzin la lectura. Com hem explicat més amunt, aquesta proposta didàctica no aspira només a ser llegida pels alumnes sinó a ampliar el seu bagatge literari a partir de la recerca i de la discussió. És en aquest tipus d'activitats on la destresa de cada professional per copsar les particularitats del seu grup li servirà per a la tria d'activitats.

Les activitats que es presenten a la guia de lectura estan dividides en capítols i tenen com a objectiu principal posar de manifest aquells detalls més significatius de cada capítol. Tot i que la majoria de qüestions tenen una solució única, en algunes es demana que el lector infereixi o que formuli expectatives sobre la continuació de l'obra. Aquestes activitats estan especialment indicades per aquells lectors poc habituats a la lectura que reclamen un seguiment intensiu per part del professorat. Tant si el llibre es llegeix a classe com si es fa a casa, aquest extens qüestionari permet centrar la lectura en els aspectes més rellevants per a la comprensió, la interpretació i el gaudi de la novel·la. En principi, recomanem que la majoria d'activitats es facin de forma oral per no carregar excessivament de feina els alumnes i desmoralitzar-los, però la seva textualització pot resultar un bon recurs per als alumnes amb hàbits de lectura més precaris.

Les activitats de discussió (les quatre primeres), en canvi, estan dirigides a tot tipus de lector ja que el seu format és molt més obert, de manera que són susceptibles de generar molta més interacció entre l'alumnat. La idea fonamental és portar a terme quatre discussions organitzades a l'aula, tal com s'indica al llibre de lectura. S'haurien de programar, per exemple, **una sessió per setmana**, per tal que els alumnes disposin d'un temps raonable per llegir cada una de les parts de la novel·la. En aquest sentit, podem considerar que presentem una seqüència didàctica discontinua.

Creiem que seria bo que tots els alumnes responguessin per escrit a les qüestions que es plantegen a la discussió abans de començar a parlar-ne en grup. Ho podrien fer en un full, però també en una llibreta on es recullin totes les seves impressions sobre lectures. El fet que abans de parlar-ne hi hagi una reflexió escrita suposa un enriquiment molt significatiu dels elements que intervenen en qualsevol debat.

Per acabar, diverses experiències sobre cercles de lectura defensen la idea d'establir grups de treball que discuteixin ordenadament per separat les obres. Si s'opta per aquesta possibilitat, s'haurien de crear aquests grups de treball de 4 o 5 persones, els quals discutirien de forma separada cada part de la novel·la. Aquesta fórmula, si és acceptada pel grup, sol resultar molt eficient ja que tendeix a generar molta més implicació per part dels lectors.

Els altres d'activitats estan pensats com un ventall del qual el professorat n'extraurà les que s'adiguin més amb els objectius de la seva seqüència didàctica definitiva, d'aquí que s'hagin temporitzat de forma conjunta, ja que tampoc és recomanable estirar massa els temes. De totes maneres, creiem que si es vol treballar l'obra a fons, pot ser molt rendible dividir les diferents activitats de competència literària en grups de treball i que després s'exposin a l'aula o, per exemple, es pengin en un bloc per poder ser comentades pels companys. El treball en grup resulta especialment atractiu en aquesta mena d'activitats ja que la seva resolució implica la interpretació del text.

La mateixa indicació serviria per al professor o professora que s'animi a portar a terme l'activitat de dramatització. Si es tria la versió en Animació de Vídeo es pot arribar a crear un *minifilm* amb les seqüències més importants de la novel·la. Hem de valorar, en aquest cas, la interpretació que suposa qualsevol recreació d'un text literari.

Pel que fa a les activitats d'escriptura, se n'ofereixen quatre amb la finalitat que cada professor triï aquella que connecti més amb el tipus de text que està treballant en el moment que es porti a terme la lectura. Recomanem enfervoridament una sèrie d'aspectes:

- a) Cal potenciar la planificació dels textos per tal d'enriquir-ne el contingut,
- b) Cal introduir al màxim les noves tecnologies per a la redacció (processador de textos) com per a la difusió dels treballs (Internet)
- c) Cal treballar en la revisió dels textos, tant amb aportacions dels propis companys- la xarxa suposa un gran recurs- com exigint com a mínim una segona versió del text.

Indicadors d'avaluació:

Tenint en compte que cada professor o professora concretarà al seu context tant els objectius d'aprenentatge com els continguts i les activitats, resulta difícil establir a priori uns indicadors d'avaluació genèrics.

De totes maneres, n'ofereim una llista per tal que resulti més ràpida aquesta tasca:

a) Pel que fa a les discussions de comprensió lectora:

- respon de forma adequada i completa a les qüestions que es plantegen a la discussió
- participa de manera positiva i correcta a les discussions
- es capaç de generar un discurs coherent amb el que s'ha dit amb anterioritat
- aporta idees de lectures anteriors que col·laboren a la comprensió del text

b) Pel que fa a les activitats de competència literària:

- mostra haver entès la novel·la
- és capaç d'adonar-se de les característiques textuais que caracteritzen el gènere novel·la
- justifica textualment les seves afirmacions al voltant del text.
- Infereix idees que no surten explícitament al text gràcies al seu intertext lector
- Mostra entendre que el fet literari es basa en la connotació i que, per tant, pot donar lloc a diverses opcions d'un mateix exercici.
- sap relacionar obres literàries.
- entén que qualsevol producció artística incideix a la seva formació com a persona i

actua en conseqüència.

c) pel que fa a les activitats d'expressió:

- activa tot el que s'ha anat aprenent al llarg de la unitat didàctica per integrar-ho d'una manera efectiva a la seva producció (escrita, audiovisual, visual,...)
- segueix els criteris establerts pel professor (en el cas que ho faci), sobretot aquells que fan referència a les propietats textuais del text produït
- planifica, textualitza i revisa la producció de manera que les indicacions dels companys i del professorat serveixen per densificar el text.
- actua dins de l'ordre que correspon a la situació didàctica creativa que s'ha plantejat, aprofitant el temps a classe i, si escau, fora de classe.

Webs d'interès

És possible que molt professorat vulgui ampliar coneixements i dades sobre Alexandre Dumas i la seva obra. Internet ens ofereix algunes webs d'interès, tot i que la majoria són en francès.

1 <http://www.dumaspere.com/>

Sense cap mena de dubte, és el referent ineludible si es vol conèixer l'autor. Hi ha penjada gairebé totes les seves obres, valoracions sobre l'autor i la seva obra elaborades per especialistes, imatges curioses (no us perdeu les sèries de postals sobre la novel·la), biografia...

Dins d'aquest web es troba un escrit força interessant on el propi Dumas exposa l'origen de El comte de Montecristo:

<http://www.dumaspere.com/pages/biblio/chapitre.php?lid=m1&cid=28>

2. http://fr.wikipedia.org/wiki/Alexandre_Dumas

http://fr.wikipedia.org/wiki/Le_Comte_de_Monte-Cristo

Tot i que la wikipèdia és un projecte col·laboratiu en contínua reformulació, l'estat d'aquestes entrades a l'estiu del 2008 era prou interessant com per fer-ne una consulta.

3.

http://www.cadytech.com/dumas/related/la_figure_du_heros_dans_le_comte_de_monte_cristo.php

Aquesta tesina de Maria Biglia ens ofereix una aprofundida informació sobre el personatge de Montecristo i els intertextos que concentra.

4. <http://nemausensis.iffrance.com/nemausensis/nimes/montechristo.htm>

En aquesta web podreu trobar la versió original de la història del sabater de Nimes que va donar lloc a l'argument de El comte de Montecristo.